

Handläggare
Jon Möller
Telefon: 08-508 28 975**Till**
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2026-01-20, p. 9

Utredning av stadsdelsförvaltningarnas förutsättningar att involvera lokala föreningslivet i miljö- och klimatomställningen.

Redovisning av budgetuppdrag.

Förvaltningens förslag till beslut

1. Godkänna miljöförvaltningens avrapportering av uppdraget.

Sammanfattning

Stadsdelsförvaltningarnas arbete med att involvera föreningslivet i klimatomställningen är ett långsiktigt arbete. För att skapa goda förutsättningar behöver utvecklingen utgå från befintliga och redan väl fungerande metoder inom andra områden än miljö- och klimat. Genom att successivt integrera frågor om miljö- och klimat i nuvarande arbetssätt finns förutsättningar för ett effektivt arbete.

Stadsledningskontoret och miljöförvaltningen har viktiga roller i att utveckla styrning respektive stöd samt att stimulera samverkan såväl internt inom staden som externt med föreningslivet.

Bakgrund

Kommunfullmäktiges beslut 2024 om stadens miljöprogram 2030 och klimathandlingsplan 2030 innebar bland annat att det nya målet ”Agera för en rättvis och inkluderande klimatomställning” lades till. Målet breddade klimatarbetet till att inkludera externa aktörer som bor, arbetar, verkar i och besöker staden. Behovet av involvering av externa aktörer i stadens klimatomställning betonas även i stadens nationella klimatkontrakt med Viable Cities och stadens europeiska klimatkontrakt med EU-kommissionen.

Staden har en lång tradition av att samverka med civila samhällets organisationer, framförallt inom sociala frågor som sysselsättning, integration och trygghet, men inte inom miljö- och klimatområdet.

Denna utredning är en del i stadens arbete med att utveckla arbetssätt, metoder och stöd till stadsdelsförvaltningarna för att

strukturerat och aktivt kunna engagera och involvera externa lokala aktörer som föreningar i stadens miljö- och klimatarbete.

Ärendet

Uppdraget som formulerades i stadens budget 2025 lyder:

”Miljö- och hälsoskyddsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda förutsättningarna för ett stärkt klimatarbete i stadsdelsnämnderna, med fokus på involvering och delaktighet.”

Arbetet med uppdraget har fokuserat på involvering och delaktighet av *det lokala föreningslivet* för att på så sätt skapa förutsättningar för att sprida klimatarbetet vidare till andra aktörer och invånare.

Utredningen har inte begränsats till enbart *klimatarbete* utan exempel och förslag inkluderar även miljörelaterade insatser.

Budgetuppdraget har letts av miljöförvaltningen med stöd av stadsledningskontoret. Våren 2025 genomfördes inledande öppna samtal med bland annat ansvariga avdelningschefer på stadens elva stadsdelsförvaltningar om deras förutsättningar och erfarenheter.

Efter samtalen sammanställde miljöförvaltningen synpunkter och förslag som utgjorde grunden för två workshoppar i juni där flera olika funktioner från stadsdelsförvaltningar samt stadsledningskontoret deltog för bredare diskussioner om detta område.

Under hösten sammanställde miljöförvaltningen dokumentationen med rekommendationer som stämde av med de involverade vid två möten. Vid det avslutande mötet diskuterades även hur resultatet av utredningen konkret kan införas i närtid, respektive vilken typ av insatser som kräver mer långsiktig planering.

Miljöförvaltningens synpunkter och förslag

Stadsdelsförvaltningarna betonade tidigt i utredningen att utvecklingen av ett aktivt utåtriktat lokalt miljö- och klimatarbete måste bygga på befintliga metoder och vävas in i deras ordinarie processer och inte behandlas som en särfråga. Utredningen har därför främst fokuserat på insatser som utgår ifrån och stärker befintliga tjänster, arbetssätt och system inom staden.

Det finns flera områden som *stadsdelsförvaltningarna* arbetar med som kan utvecklas och kompletteras med miljö- och klimatinsatser:

- Engagera etablerade lokala föreningar som redan är aktiva i andra frågor. Använd det lokala föreningsregistret aktivt för att undersöka möjligheter att även involvera dem inom miljö- och klimatområdet.
- Utveckla samarbetet mellan föreningssamordnare och miljösamordnare, både inom och mellan stadsdelsförvaltningar.

- Använd det lokala föreningsstödet för att främja stadens samverkan med föreningar – och mellan föreningar – inom miljö och klimat.
- Använd etablerade mötesplatser för att öka utbytet mellan föreningar: medborgarkontor, bibliotek, lokaler hos bostadsbolag och kulturförvaltningen. Samverka med fackförvaltningar och bolag som har lokala verksamheter.
- Nyttja möjligheter till extern finansiering, tillsammans med föreningar, för att utveckla miljö- och klimatarbetet.

Miljöförvaltningen har en viktig roll i att ta fram metoder och stöd för arbetet med att involvera och samverka med föreningslivet inom miljö- och klimatområdet. Exempel på insatser är att ge råd till stadsdelsförvaltningar i samband med deras möten med lokala föreningar, samt se över möjligheten att samarbeta med etablerade nationella föreningar inom miljö- och klimatområdet för att bistå stadsdelsförvaltningarna vid behov av miljöfakta och pedagogik hos lokala föreningar när de vill ge råd till, möta eller engagera medlemmar och invånare.

Stadsledningskontoret har utvecklat flera områden som relaterar till stadens lokala föreningsliv. Dessa bör marknadsföras och ytterligare utvecklas framöver. Exempel är nätverket för föreningssamordnare, kriterier för föreningsstöd och webbportalen för föreningslivet.

Flera fackförvaltningar och bolag i staden har regelbundet lokala verksamheter och aktiviteter inom stadsdelsförvaltningarnas områden. Exempelvis kulturförvaltningen, idrottsförvaltningen, arbetsmarknadsförvaltningen, utbildningsförvaltningen, stadens bostadsbolag, Stockholm Vatten och Avfall AB och Skolfastigheter i Stockholm AB. Inom flera verksamheter och aktiviteter kan det lokala föreningslivet involveras i högre utsträckning än i dag.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Anders Kandelin
Kommunikationschef
Miljöförvaltningen

Bilaga

Bilaga 1 Förutsättningar för ett stärkt miljö- och klimatarbete i stadsdelsförvaltningarna genom involvering av lokala föreningslivet. Dokumentation och rekommendationer.